

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

16 квітня 2025 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ
ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

16 квітня 2025 року

Одеса – 2025

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Аракелян М.Р.**, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Ю.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір : матеріали V міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 квітня 2025 року) / за заг. ред. проф. Аракеляна М.Р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 160 с.

Мєрімєріна Анна Ігорівна, Рєпнова Тєтяна Пєтрівна ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗАХОПЛЕНОСТІ РОБОТОЮ І ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ У МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	99
Мороховець Марія Віталіївна ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ФАКТОР СТРЕСОСТІЙКОСТІ.....	101
Павзюк Анатолій Анатолійович КОМАНДНЕ ЛІДЕРСТВО ТА КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	104
Плахотнюк Маргарита Вікторівна ВПЛИВ СТИЛЮ ПРИВ'ЯЗАНOSTІ НА ХАРАКТЕР РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ У МОЛОДІ.....	107
Приходько Єлизавета Віталіївна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ У ШКОЛІ.....	109
Ремська Софія Олегівна МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ У СТУДЕНТІВ: ФАКТОРИ ТА ЧИННИКИ.....	111
Рєпнова Тєтяна Пєтрівна ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З БОЙОВИМ СТРЕСОМ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ.....	114
Романов Кирил Русланович, Чачко Світлана Леонідівна ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА РІВЕНЬ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ЖИТТЯМ.....	118
Романок Анастасія Сергіївна ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ НА ВНУТРІШНІЙ КОНФЛІКТ ЖІНКИ У ПРИЙНЯТТІ ФЕМІНІСТИЧНИХ ІДЕЙ.....	120
Соколова Катерина Ігорівна ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СПІВЗАЛЕЖНОСТІ З ЕМПАТІЄЮ У СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ.....	122
Сорокопуд Ольга Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕНТРУВАННЯ УВАГИ У РІЗНИХ ВИДАХ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ.....	124
Статива Наталія Георгіївна, Кернас Андрій В'ячеславович ТРИВОЖНІ РОЗЛАДИ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ В ДИТЯЧОМУ ТА ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ. ВИДИ ТРИВОЖНОСТІ.....	127

Ключові слова: булінг, кібербулінг, психологічний стан, самооцінка, згуртованість колективу, підтримка, психологічний тренінг, толерантність, комунікація, профілактика.

Key words: bullying, cyberbullying, psychological state, self-esteem, group cohesion, support, psychological training, tolerance, communication, prevention.

Ремська Софія Олегівна

здобувачка 4 курсу Центру заочного та дистанційного навчання

Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Корнута Л.М.

МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ У СТУДЕНТІВ: ФАКТОРИ ТА ЧИННИКИ

Актуальність дослідження міжособистісних відносин студентів зумовлена зростанням викликів, пов'язаних із соціальною фрагментацією, діджиталізацією освітнього простору, змінами у структурі соціального капіталу та збільшенням рівня психологічної напруги серед молоді. У контексті соціальної роботи та психології особлива увага приділяється пошуку ефективних інструментів підтримки студентів, формуванню сприятливого соціально-психологічного клімату в навчальних закладах, а також розбудові мережі неформальної підтримки.

Метою даних тез є висвітлення теоретичних основ міжособистісної взаємодії у студентському середовищі з позицій соціальної роботи та психології, а також аналіз ролі студентських об'єднань у розвитку позитивних соціальних зв'язків. Основними завданнями виступають: окреслення ключових теоретичних підходів до вивчення міжособистісних відносин; визначення чинників, що впливають на якість взаємодії студентів; розгляд прикладів успішних закордонних практик студентського самоврядування та їхньої ролі у формуванні соціального благополуччя.

Міжособистісні відносини - це система соціально-психологічних зв'язків між індивідами, що виникають у процесі спільної діяльності, спілкування та взаємного сприйняття. У контексті студентського життя вони формуються на основі взаємних симпатій або антипатій, спільних інтересів, ціннісних орієнтацій, а також соціальних ролей у навчальному середовищі.

З психологічної точки зору міжособистісні відносини розглядаються як динамічна система, що впливає на емоційний стан особистості, рівень тривожності, відчуття безпеки та приналежності. Важливий внесок у теоретичне осмислення цього феномену зробили гуманістичні психологи, зокрема К. Роджерс, який наголошував на потребі у безумовному прийнятті та емпатійному слуханні як базисі здорової міжособистісної взаємодії [6].

У когнітивно-поведінковому підході міжособистісні відносини розглядаються через призму соціальних навичок, асертивності, ефективної комунікації. Саме розвиток цих компетентностей у студентів дозволяє

покращити якість їхньої взаємодії, зменшити конфліктність та підвищити рівень соціальної підтримки [3].

З позиції соціальної роботи важливим є аналіз соціального контексту формування міжособистісних відносин. Вони є не лише психоемоційним процесом, але й проявом структурних чинників: доступу до ресурсів, рівня інклюзивності освітнього середовища, підтримки з боку інституцій. Зокрема, Міжнародна федерація соціальних працівників (IFSW) підкреслює, що формування стійких міжособистісних зв'язків серед молоді є частиною стратегії соціальної згуртованості та профілактики соціального відчуження [4].

Таким чином, міжособистісні відносини студентів - це комплексне соціально-психологічне явище, яке потребує інтеграції різних наукових підходів для його повного розуміння. Їх якість значною мірою визначає не лише особистісне благополуччя студента, але й ефективність освітнього процесу загалом.

Формування міжособистісних відносин у студентському середовищі залежить від цілого комплексу психологічних, соціальних, організаційних та культурних чинників. Ці фактори не лише визначають якість спілкування між студентами, а й впливають на ступінь соціальної інтеграції, відчуття приналежності до академічної спільноти та загальне благополуччя молоді.

Серед психологічних факторів основне значення мають індивідуально-особистісні характеристики студентів: рівень емоційного інтелекту, комунікативні здібності, самооцінка, стилі спілкування, а також попередній досвід соціальної взаємодії. Наприклад, студенти з високим рівнем емпатії та розвиненими навичками активного слухання швидше налагоджують дружні зв'язки та менше конфліктують [3].

До соціальних факторів належать умови соціалізації, родинне виховання, наявність підтримки з боку значущих інших, соціальний статус студента в групі, рівень його інтеграції у студентську спільноту. Особливу роль відіграє наявність інклюзивного середовища, в якому кожен студент відчувається прийнятим незалежно від своїх особливостей, етнічного походження чи соціального статусу [4].

Не менш важливими є організаційно-освітні чинники, зокрема стиль викладання, відкритість адміністрації до діалогу, підтримка студентських ініціатив, наявність просторів для неформального спілкування. В університетах, де підтримуються міжособистісні комунікації через тьюторські програми, групову діяльність або менторство, рівень згуртованості студентів суттєво зростає.

Цифрове середовище також виступає як окремий впливовий чинник. З одного боку, воно сприяє розширенню комунікації, доступу до інформації та підтримки. З іншого - може спричиняти зниження якості «живої» взаємодії, ізоляцію або залежність від віртуального схвалення. Сучасні дослідження свідчать про те, що надмірна комунікація онлайн може посилювати тривожність і зменшувати рівень реальної соціальної залученості [5].

Таким чином, на міжособистісні відносини студентів впливає складна сукупність факторів, що потребує цілісного підходу в освітній політиці та

практиці соціальної роботи. Розуміння цих впливів дає можливість створити сприятливі умови для формування підтримувального й безпечного середовища у закладах вищої освіти.

У сучасному світі студентські об'єднання виконують не лише представницьку чи дозвілльєву функцію, а й виступають ефективним інструментом формування міжособистісних зв'язків, розвитку соціального капіталу та сприяння соціальній інтеграції молоді. З позиції соціальної роботи та психології, активна участь студентів у таких спільнотах є ключовою умовою для набуття досвіду взаємодії, формування почуття ідентичності, взаємної підтримки та розвитку навичок лідерства.

Соціальний капітал у цьому контексті розглядається як система горизонтальних зв'язків довіри, взаємодопомоги, норм і взаємних зобов'язань, що виникають між членами студентської спільноти. Наявність такого капіталу підвищує психологічну стійкість студентів, сприяє зниженню рівня тривожності, депресивності та почуття ізоляції, що особливо актуально в умовах постпандемічної дійсності [6].

Університети США, Канади та країн Європи активно інтегрують діяльність студентських об'єднань у загальну стратегію соціального супроводу молоді. Наприклад, у Гарвардському університеті діє понад 400 студентських організацій, серед яких є групи з ментального здоров'я, соціального захисту, підтримки ЛГБТК+ спільноти, студентські парламентські ініціативи. Університети Нідерландів активно використовують практику «студентських хабів» - просторів, де відбувається неформальна взаємодія, міжкультурний обмін і взаємна підтримка [5].

Такі платформи створюють умови для реалізації концепції «peer-to-peer support» - підтримки рівний-рівному, що активно використовується у практиці соціальної роботи з молоддю. Цей підхід довів свою ефективність у запобіганні дезадаптації, покращенні академічної мотивації та формуванні відповідального громадянства серед студентів [4].

Інтеграція міжнародного досвіду в український контекст потребує адаптації до національних реалій, але вже зараз українські університети запроваджують програми студентського менторства, клуби за інтересами та молодіжні ради. Такий розвиток громадянської активності студентства є важливою умовою для створення здорового соціально-психологічного клімату в університетському середовищі та реалізації соціальної інклюзії в освітньому просторі.

Міжособистісні відносини є невід'ємною складовою студентського життя, що істотно впливає на психологічний комфорт, академічну успішність та рівень соціалізації молоді. Сформовані у студентському середовищі зв'язки базуються на спільних цінностях, взаємній довірі, відкритості та підтримці. В умовах сучасних викликів особливої актуальності набуває підтримка таких відносин з боку закладів вищої освіти, у тому числі через розвиток студентських об'єднань. Міжнародний досвід свідчить про ефективність таких структур у зміцненні соціального капіталу молоді, формуванні ідентичності та запобіганні психоемоційним труднощам. Для фахівців соціальної роботи та психології

важливо враховувати ці аспекти у плануванні міжособистісної взаємодії та створенні сприятливого освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Зінченко С. І. Соціальні чинники міжособистісної взаємодії у студентському середовищі. *Науковий вісник ХДУ. Серія: Психологічні науки*. 2021. №3 (8). С. 112–117.
2. Коваленко О. М. Роль студентських об'єднань у формуванні соціального капіталу. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія*. 2022. № 1 (17). С. 34–39.
3. Beck H. E. *Interpersonal Skills for College Students*. New York: Academic Press. 2020.
4. IFSW – International Federation of Social Workers. *Social Work and Higher Education: Building Inclusive Student Environments*. Geneva: IFSW Publications. 2022. URL: <https://www.ifsw.org>
5. OECD. *Supporting Youth Mental Health in Higher Education*. Paris: OECD Publishing. 2021. URL: <https://www.oecd.org/education/>
6. Rogers C. R. *The Formation of Student Communities: Psychological Insights*. Oxford: Routledge. 2021.

Ключові слова: міжособистісні відносини, студентство, соціальний капітал, психологічна підтримка, студентські об'єднання.

Key words: interpersonal relationships, student community, social capital, psychological support, student associations.

Рєпнова Тетяна Петрівна

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З БОЙОВИМ СТРЕСОМ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

З огляду на складну військово-політичну, економічну, екологічну ситуацію в країні в період війни значно підвищується ризик стресових розладів у найбільш вразливих категорій суспільства, військових, їх сімей, населення з прифронтових зон, серед внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни.

За результатами дослідження American University Kyiv і Дослідницької лабораторії Rating Lab, жовтень 2024 року, кожен четвертий українець (28%) демонструє ознаки високого рівня стресу. Серед них найбільше потребують психологічної допомоги військові (68%); люди, які втратили близьких через війну (65%); цивільні, які пережили бойові дії (42%). Загалом половина українців відчула потребу у психотерапії за наслідками війни України і російської федерації. Сьогодні фахівці галузі психології розглядають фактори культурних особливостей подолання стресів серед українців. Найчастіше українцям